Moe

Iz Wikipedije, proste enciklopedije

Moe (znanstveno ime **Dinornithiformes**) so izumrl red neletečih ptičev staročeljustnic. Živele so samo na Novi Zelandiji. V to družino prištevamo šest rodov in deset vrst. Največji predstavnici sta bili *Dinornis robustus* in *Dinornis novaezelandiae*; moe te vrste so dosegle do 3,7 metra višine, če so stegnile vrat, tehtale pa so 200 do 250 kilogramov. Za vse vrste moe je značilno, da so bile popolnoma brez peruti; tudi ostali nojevci so neleteči, vendar so pri vseh vrstah prisotni vsaj ostanki peruti.

Zaradi njihove velikosti je bil zanje edini plenilec Haastov orel.

Moe so verjetno izumrle takoj po prihodu Maorov na Novo Zelandijo (malo pred letom 1300 n. št.). Zaradi preobilja se je razvil brezglav lov, Maori so na pticah pojedli le najboljše dele, ostalo pa so zavrgli. Tudi krčenje gozdov je predstavljalo grožnjo za moe.

Moe

Fosilni razpon: Miocen - 1500 n. št. (Holocen)

Moi, ki ju napada Haastov orel.

Znanstvena klasifikacija

Kraljestvo:	Animalia (živali)
Deblo:	Chordata (strunarji)
Razred:	Aves (ptiči)
Nadred:	Paleognathae (staročeljustnice)
Red:	**Diornithiformes**

Družine

- Diornithidae
- Emeidae

Vsebina

Prehrana

Znanstveniki niso teh ptic nikoli opazovali pri hranjenju, a je prehrano možno določiti zaradi izobilja fosilnih ostankov. Moe so se hranile z listi nižjih grmov in dreves. Za lažjo prebavo so goltale kamenje, ki jim je pomagalo pri drobljenju. Moe rodu *Dinornis* so lahko v želodcu hranile nekaj kilogramov kamenja.

Razmnoževanje

Mladič moe je potreboval kakšnih deset let, da je zrasel v odraslo žival. Dolžina obdobja rasti je bila pri vseh vrstah moe podobna.

Jajca

V muzejih je razstavljenih 36 jajc moe, največje je dolgo 24 cm in široko 17,8 cm. Jajca vseh vrst moe so bila bela; izjema je bila visokogorska moa, ki je nesla jajca modre do zelene barve.

Taksonomija

Tradicionalno so jih uvrščali med nojevce, kasneje pa se je izkazalo, da so najbolj sorodni dolgonogim kuram, zato so jih povzdignili na raven samostojnega reda.[1]

Zdaj znane vrste so:[2]

- red †Dinornithiformes (Gadow 1893)
  - družina Dinornithidae Owen 1843 (orjaške moe)
    - rod *Dinornis*
      - *Dinornis novaezealandiae* (Severni otok, Nova Zelandija)
      - *Dinornis robustus* (Južni otok, Nova Zelandija)
  - družina Emeidae (Bonaparte 1854)
    - rod *Anomalopteryx*
      - *Anomalopteryx didiformis* (Južni otok)
    - rod *Emeus*
      - *Emeus crassus* (Južni otok)
    - rod *Euryapteryx*
      - *Euryapteryx curtus* (Severni in Južni otok)

Okostje grmičaste moe (*Anomalopteryx didiformis*)

- rod *Pachyornis*
  - *Pachyornis elephantopus* (Južni otok)
  - *Pachyornis geranoides* (Severni otok)
  - *Pachyornis australis* (Južni otok)[3]
- družina Megalapterygidae
  - rod *Megalapteryx*
    - *Megalapteryx didinus* (Južni otok)

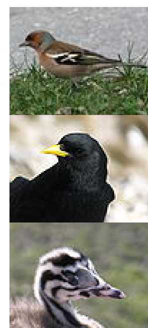
Sklici

1. Phillips, Matthew J.; Gibb, Gillian C.; Crimp, Elizabeth A.; Penny, David (2010). "Tinamous and Moa Flock Together: Mitochondrial Genome Sequence Analysis Reveals Independent Losses of Flight among Ratites" (http://sysbio.oxfordjournals.org/cgi/content/full/59/1/90). *Systematic Biology*. Vol. 59 no. 1. str. 90–107. doi:10.1093/sysbio/syp079 (https://doi.org/10.1093%2Fsysbio%2Fsyp079). PMID 20525622 (https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/20525622).
2. Davies, S.J.J.F. (2003). "Moas". V Hutchins, Michael (ur.). *Grzimek's Animal Life Encyclopedia*. 8 Birds I Tinamous and Ratites to Hoatzins (2 izd.). Farmington Hills, MI: Gale Group. str. 95–98. ISBN 0-7876-5784-0.
3. Stephenson, Brent (2009-01-05). "New Zealand Recognised Bird Names (NZRBN) database" (https://web.archive.org/web/20150425022726/http://bird.org.nz/nzrbn.htm). Ornithological Society of New Zealand. Arhivirano iz prvotnega spletišča (http://www.bird.org.nz/nzrbn.htm) dne 2015-04-25. Pridobljeno dne 2010-10-10.

p · p · u (https://sl.wikipedia.org/w/index.php?title=Predloga:Pti%C4%8Di&action=edit)

Ptiči *Aves*

Telesna zgradba	Anatomija · Pero · Perut · Operjenost · Kljun · Vid · Jajca
Vedenje	Let · Inteligenca · Migracije · Oglašanje · Gnezdenje
Evolucija	Evolucija ptic · Darwinovi ščinkavci · Morske ptice · Ptičji hibrid · Ptič neletalec
Podrazred: Neornithes Redovi modernih ptic	Nadred: Palaeognathae staročeljustnice Struthioniformes nojevci · Rheiformes ameriški tekači · Apterygiformes kiviji · Casuariiformes avstralski tekači · Tinamiformes dolgonoge kure Nadred: Neognathae novočeljustnice Galliformes kure · Anseriformes plojkokljuni · Caprimulgiformes ležetrudniki · Musophagiformes sadjejedi · Otidiformes droplje · Cuculiformes kukavice · Mesitornithiformes dolgonogi mokoži · Pterocliformes stepske kokoške · Columbiformes golobje · Gruiformes žerjavovci · Podicipediformes ponirki · Phoenicopteriformes plamenci · Charadriiformes pobrežniki · Eurypygiformes kaguji in širokorepci · Phaethontiformes tropiki · Gaviiformes slapniki · Sphenisciformes pingvini · Procellariiformes cevonosci · Ciconiiformes močvirniki · Suliformes veslonožci · Pelecaniformes pelikanovci · Opisthocomiformes hoacini · Accipitriformes ujede · Strigiformes sove · Coliiformes mišaki · Leptosomiformes · Trogoniformes trogoni · Bucerotiformes kljunorožci · Coraciiformes vpijati · Piciformes plezalci · Cariamiformes serieme · Falconiformes sokoli · Psittaciformes papige · Passeriformes pevci
Fosilne ptice	praptič · *Enantiornithes* · *Hesperornithes*
Ptice in ljudje	Obročkanje · Ornitologija · Zbirke · Opazovanje · Hranjenje · Varstvo · Vzreja
Seznami ptic	Družine in redovi · Seznam ptic v Sloveniji · Izumrtje · Prazgodovinske ptice poznega kvartarja · Sibley-Ahlquistova taksonomija

Kategorija · Portal

Identifikatorji taksona	Wd: Q452969 · EoL: 4433427 (https://eol.org/pages/4433427) · Fossilworks: 39294 (http://fossilworks.org/bridge.pl?a=taxonInfo&taxon_no=39294) · IRMNG: 10316 (http://www.irmng.org/aphia.php?p=taxdetails&id=10316) · NCBI: 8808 (https://www.ncbi.nlm.nih.gov/Taxonomy/Browser/wwwtax.cgi?mode=Info&id=8808) · NZOR: a8c35225-5f72-4c82-8a08-ef7b88fe5104 (http://www.nzor.org.nz/names/a8c35225-5f72-4c82-8a08-ef7b88fe5104)
Normativna kontrola	NDL: 00567753 (http://id.ndl.go.jp/auth/ndlna/00567753)